

Náhradní rodinná péče

Pěstounská péče

- Pěstounská péče je formou NRP, kdy má dítě možnost vyrůstat v přirozeném prostředí rodiny. Biologičtí rodiče mají zachovaná rodičovská práva, rozhodují tedy o závažných otázkách v oblasti péče o jejich dítě a mají právo je navštěvovat. Pěstouni by měli počítat i s možným návratem dítěte do jejich biologické rodiny. O pěstounské péči rovněž rozhoduje v konečné fázi soud, předchází tříměsíční předpěstounská péče.

Práva a povinnosti pěstouna:

- pěstoun je povinen o dítě osobně pečovat
- pěstoun při péči o dítě vykonává přiměřeně práva a povinnost rodičů. Nemá vyživovací povinnost k dítěti a právo zastupovat dítě a spravovat jeho záležitosti má jen v běžných věcech.

• Pěstounské péče na přechodnou dobu

- Pěstounská péče na přechodnou dobu, jak již vyplývá z názvu, je krizovým a pouze dočasným institutem zajišťujícím péči o dítě. Pěstouni na přechodnou dobu prochází náročnějším odborným posouzením než osvojitelé či dlouhodobí pěstouni, musí být připraveni spolupracovat s biologickými rodiči dítěte, s náhradními rodiči a také s celou řadou odborníků v oblasti náhradní rodinné péče.
- Krajské úřady jako orgány sociálně-právní ochrany dětí vedou v souladu se zákonem zvláštní evidenci pěstounů na přechodnou dobu. Tato evidence je přístupná i obecním úřadům obcí s rozšířenou působností. Vhodnost žadatelů o výkon přechodné pěstounské péče je odborně posuzována jako u žadatelů o klasickou pěstounskou péči, tzn., že musí absolvovat psychologické vyšetření, posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem a také odbornou přípravu fyzických osob pro přijetí dítěte do rodiny. S ohledem na zvýšenou náročnost péče o děti v přechodné pěstounské péči musí pěstouni absolvovat přípravu na přijetí dítěte do rodiny ve větším rozsahu s tím, že je doporučeno 72 hodin přípravy.

Současný systém náhradní rodinné péče (nadále jen NRP) můžeme rozdělit do dvou kategorií. První představuje NRP v přirozených podmínkách, reprezentuje ji osvojitelská či individuální pěstounská péče či pěstounská péče na přechodnou dobu. Druhou kategorií tvoří NRP ve zvláštních zařízeních pro výkon pěstounské péče (např. SOS vesničky), v zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc nebo v domovech rodinného typu.

Osvojení I. stupně (zrušitelné) a II. stupně (nezrušitelné)

Osvojení neboli adopce (přijetí) je z hlediska právního postavení dítěte nejnvýhodnějším typem NRP, protože právní postavení dítěte osvojeného je stejné jako dítěte vlastního. Osvojením vzniká mezi osvojitelem osvojencem takový poměr, jaký je mezi rodiči a dětmi, a mezi příbuznými osvojitele a osvojencem poměr příbuzenský. Právní mocí osvojení zanikají všechna vzájemná práva a povinnosti mezi osvojencem a jeho původní rodinou.

Dítě, jež má být osvojeno, má být tělesně a duševně zdravé s předpokladem normálního vývoje. K zjištění tohoto stavu je právě velmi důležitá podrobná anamnéza u pokrevních rodičů.

O osvojení rozhoduje soud na návrh osvojitele. Před rozhodnutím soudu musí být nezletilé dítě v péči budoucích osvojitelů nejméně 6 měsíců.

Zrušitelné osvojení lze zrušit jen ze závažných důvodů na návrh osvojitelů či osvojence, o tomto kroku opět rozhoduje soud.

Děti k umístění do náhradní rodinné péče

Jde především o děti sociálně osiřelé, děti, které rodiče mají, ale ti se o ně nemohou, neumí či nechtějí starat. Pokud veškeré sociálně výchovné a sanační opatření nevedlo k nápravě, začíná se uvažovat o NRP.